

פרשת פינחס

כ' תמוז תשפ"ד
שנה ט"ו גליון תשכ'

עטרת שלוש

קול קאמרנא 0747962080

עלון שבועי שע"י מוסדות קאמרנא בארה"ק • בנשיאות כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א • עיה"ק ירושלים ת"ז

לְכֵן אָמַר הַגָּנִי נִתֵּן לוֹ אֶת פְּרִי־תְּשׁוּבָתוֹ (כ"ה יב)

שאמרו שאיך יכול פינחס לתקן השורש של זמרי בן סלוא, כל זמן שגם השורש שלו פגום, וע"ז יחסו התורה אחר אהרן, לומר שהשורש שלו כן מותקן.

ולזה מרמז וא"ו קטיעא, כי ידוע (ע"ה שער כד פ"ב) שיש שלש ערלות שצריך להוריד ע"י מצות מילה, וע"י שתיקן פינחס את אדה"ר, ונדב ואביהוא, וזמרי בן סלוא, תיקן את השלש ערלות החופפת על הברית.

ולזה ויקח רמ"ח בידו (כה ז) היינו שרמז לרמ"ח מצות עשה שמתקן הלא תעשה שעבר זמרי בן סלוא, וכמו שאמרו חז"ל (תמורה ד:): לאו הניתק לעשה אין לוקין עליו, משום שהעשה מתקן הלאו, עיין בארוכה בטעמי-המצות בראשית ותבין.

וזהו הסוד מה שכתוב ויאמרו כל אשר דבר הוי"ה נעשה ונשמע' (שמות כד ז) כי זה ידוע מחכמו"ל (ילקוט ש"ה רמז תתקפו) ש'נעשה' זה מצות עשה, ו'נשמע' זה מצות לא תעשה. וזהו אמרו חז"ל במסכת שבת (פח). אמר רבי אלעזר, בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצתה בת קול ואמרה להן, מי גילה לבני רז זה שמלאכי השרת משתמשין בו. היינו שהם השיגו שע"י מצות עשה מתקנים את כל הלא תעשה. רואים שע"י נעשו בני ישראל כדוגמת המלאכים, ולכן אמרו חז"ל (ילקוט ש"ה במדבר פרק כה רמז תשעא) שפינחס הוא אליהו, שנעשה מלאך ע"י הרמ"ח מצות עשה שתיקן את הלא תעשה שעבר זמרי בן סלוא.

והנה וא"ו קטיעא, מרמז ג"כ על הגאולה, כי איתא בלקו"ת (זכריה) שלעתיד לבוא יהיה שם הוי"ה יהי"ה. וזה מרמז כאן התרגום יונתן בן עוזיאל, ואעבדינה מלאך קיים, ויחי לעלמא לבשרא גאולתא בסוף יומיא בב"א.

רעוא דרעיון תשפ"ג לפ"ק

הוא שלא נשאו אשה (ויק"ר כ"י), כי אמרו חז"ל (יומא ב) 'וכפר בעדו ובעד ביתו' (ויקרא טז ו) ביתו זו אשתו. שצריך להיות לכהן גדול שנכנס לקדש הקדשים אשה.

וטענתם בא, כי ראו שמושה רבינו עבד עבודה בשבעת ימי המלואים, והטעם מבואר בלקוטי תורה (שמיני) ששבעת ימי המלואים הם נגד ז' מלכים דמיתו, ואח"כ בא עולם התיקון מלך הדר מלך השמיני, ומשום שפירש משה מאשתו, לכן עבד עבודה רק בז' ימי המלואים שעוד לא היה התיקון, ולכן רק משה היה יכול לעבוד בזה האופן. מה שאין כן ביום השמיני שמרמז על עולם התיקון אז התחיל אהרן הכהן לעבוד. ובזה טעו נדב ואביהוא שחשבו שיכולים ג"כ לעבוד עכשיו בזמן התיקון כמו משה רבינו בלי אשה, כמו שפרש"י בפרשת שמיני (י ג) רואה אני שהם גדולים ממנו וממך. אבל הם לא ידעו שעכשיו הוא עבודה של עולם התיקון ולכן צריך להיות האדם בשלימות דוגמא דלעילא ביחוד קוב"ה ושכינתיה. וא"כ היה להם חסרון במדת היסוד. ולכן נתגלגלו בפינחס דקני על אות ברית קדישא.

וגם תיקן את אדה"ר, כי איתא בלקוטי-תורה שופטים, שנדב ואביהוא לקחו נפש של אדה"ר. וזה אמרו חז"ל בעירובין (יה): שאדה"ר פירש מאשתו מאה ושלישים שנה, וע"י נתפורו ניצו"ק בעולם. ונדב ואביהוא היו צריכים לתקנו, אבל בגלל שלא היו בשלימות, לכן בא התיקון אצל פינחס, וזהו מרמז בשמו של פנחס שהוא נוטריקון פ"נ מספר ק"ל, וחס"ס הוא מספר חיים.

וגם תיקן השורש של זמרי בן סלוא שהיה נשיא לבית אב לשמעוני, כי שמעון נשאה לשאול בן הכנענית (ויגש מז י) ופירש שם רש"י, שהיתה דינה עי"ש. והוא גם כן פגם ביסוד, וזה בא פינחס לתקן ע"י הריגת זמרי, לכך פירש כאן רש"י, לפי שהיו השבטים מבזים אותו הראיתם בן פוטי וכו', היינו

כתב אא"ז רבינו הגה"ק והנורא רבי יצחק יהודה יחיאל מקאמרנא זלה"ה בספה"ק היכל הברכה וז"ל: 'שלוש' וא"ו קטיעא ממש, וצורתה נחלקת לשנים, חלק עליון כמין יו"ד לבד, ובהצטרף חלק התחתון יהיה ו"ו. והסוד היו"ד של שלום קטיעא הוא דרגא דמושה, שביל עליון, דעת דמושה, כמבואר בפע"ח (שער הברכות פ"ג) שאין נקרא ברוך, אלא בסוד דעת עליון, המתחבר עמה בסוד שביל דקין, דנחית מן י' שהוא חכמה. ושאר התיבות 'שלם' מספר ש"ע נהורין, שאין שם לא פגם ולא מום, ושם בש"ע נהורין שורש יו"ד בסוד 'שביליך' (תהילים עז מספר ש"ע נהורין עה"א. ומתפשט היו"ד לשישה קצוות שהוא הוא"ו התחתון של הוא"ו קטיעא, והוא נוגע ואינו נוגע והבן. ויש שכותבין חצי וא"ו וקוטעין רגלה, והדבר שקול, ואין לתקן. אבל לכתחלה יכתוב כדעה ראשונה, והוא דעת אור תורה משם הריטב"א והרמ"ה.

אבל הנראה לענ"ד להוסיף, דהנה איתא בווה"ק (ה"ג רטו): וז"ל: תא חזי, רוא דברית קדישא היא את יו"ד דמתעטרא ברשימו עלאה, ודא איהו דאתרשים בבית תדיר לעלמין, ובגין דקני פנחס על ברית, אתרשים בשמיה הכא את דא, פינחס יו"ד זעירא, איהי יו"ד דאיהי ברית ודאי, דנפיק מגו יו"ד עלאה קדישא. וזה מבואר ג"כ ממרן האר"ז"ל (עץ חיים שער אונאה פ"ד) שהיסוד עצמו הוא צורת ו' ארוכה, ועטרה צורת י', ונגלית ע"י הפריעה, ואז נעשית י' על ו' עי"ש.

ולזה מרמז הוא"ו קטיעא שצורתה נחלקת לשנים, חלק עליון כמין יו"ד לבד, ובהצטרף חלק התחתון יהיה ו"ו, לרמז דקני פנחס על אות ברית ותיקן אותו.

והנה מבואר עוד שם בווה"ק, שנדב ואביהוא נתגלגלו בפינחס, ופינחס תיקן אותם. והביאור בזה שאחד מהטעמים מה היה החטא של נדב ואביהוא

עטרת פי

אמרות טהורות מרבתינו זי"ע

ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו להו"ה כבשים
בני שנה תמימים שנים ליום עלה תמיד (כה ג).

תקריבו מלא יו"ד, וכל 'יקריב' 'תקריבו'
'יקריבו' 'הקריבו' 'מקריב' 'המקריב', כולם מלאים
יו"ד באורייתא ובכל קריא, ודכותיה 'להקריב'
'בהקריבכם' 'מקריבם'. והענין כי הירידה והחשכות
והקטנות הכל צורך עליה, שישפיל עצמו אין ממש,
ואז בעת עלייתו וקרבנו אל השם, יהיה מוכנע
בלב שפל ונבזה בהכנעה, ובוהו ייעול תליסר אבבו
ולית דימחי בידיה עייל ונפיק, ויגיע להתפשטות
הגשמיות, והיה קשור ודבוק באור אין עליון, ביו"ד
זעירא והכנעה קמיט גרמא. (מכאן מוזהר חדש שה"ש
פ"ה ע"ב) וְהָאֵי נְקוּדָה, יִרְתָּא פְּלָה דָּא בְּתִיקוּנָהָ.
כִּינּוּן דְּסֻלְקָא בְּשִׁמְיָא דָּא, וְאִתְקְרִי י' זְעִירָא שְׁחוּרָה,
הָא אִתְקַשְׁטָת בְּתִיקוּנָא עֵילְפָּה, וְאִמְרַת שְׁחוּרָה אֲנִי
(שה"ש א ה), בְּהָא אִוֵּת אִתְקַלְלִינָא בְּגוּוּאֵי לְסֻלְקָא
לְעֵילָא, הָא אִתְפְּסִינָא בְּרִזָּא דְנְקוּדָה חֲדָא, לְסֻלְקָא
נְקוּדָה לְנְקוּדָה. אֵת דָּא, בֵּית יִשְׂרָאֵל אִיהִי, דְּיִרְיַת לָהּ
מִגּוּ נְקוּדָה עֵילְפָּה. וְכָל דָּא, בְּגִין דְּאִיהִי אִתְקַלְלִינָא
בְּיַחְדָּהָ לְסֻלְקָא לְעֵילָא, וְלֹא אֲצַטְרִיבָא לְאֵעֵלָא
בְּגִנְהָ. בְּרִ אִיהִי בְּיַחְדָּא דִּילָהּ, בְּתַכְלִית הַתְּפַשְׁטוּת,
וְכִינּוּן דְּאִיהִי אִמְרַת דָּא, אִיהִי סֻלְקָא וְאִתְטַמְרָא מִכֹּל

אוקלסקהא. וְדָא קִשְׂיָא לְהוּן, וְכַד אִיהִי בְּאֵת דָּא,
קְרִיבַת לְמַלְכָא קְדִישָׁא, בִּיחוד אַחַד מוֹפְשֵׁט מִכֹּל
אוֹכְלוֹסָהָא, וְדִי בּוּזָה לְהַבִּין אִמְרֵי נּוּעֵם.
'היכל הברכה' דף קפב: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

וְהִנֵּתָה לּוֹ וּלְזַרְעוֹ אַחֲרָיו בְּרִית כְּהֵנֶת עוֹלָם תַּחַת אֲשֶׁר
קָנָא לְאַלְהֵיוּ וְיַכְפֹּר עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (כה ג).

ומרן הקדושת לוי קוה"ק זי"ע כתב, שעל ברית
מילה של אברהם אבינו ע"ה היה אליהו מלאך
הברית, ומרומז במ"ק 'אל נא תעבור מעל עבדך'
(בראשית יח ג), נ"א ר"ת נ'דב א'ביהוא שהם אליהו
עיי"ש.

ועל פי דבריו אמרתי בס"ד, נ"א ר"ת א'ליהו נ'ביא,
ואמרו חז"ל (בילקו"ש ר"פ פינחס) פנחס זה אליהו.
ואמרתי פינחס מספר ר"ח, כמו יצחק, ופנחס זה
אליהו, ואותו המלאך שהוא אליהו, שהיה אז אצל
אברהם כהנ"ל, אמר לו 'שוב ר"ת ויקרא ש'מו
ב'ישראל, היינו שישב להיות אצל ברית מילה של
יצחק ג"כ יבוא שוב אליהו, ובעת שנקרא שמו
בישראל יצחק שהוא מספר ר"ח כמו פינחס' או
יבוא בחזרה אליהו. 'אשוב ר"ת א'שרי ש'אל י'עקב
ב'עזרו ש'ברו (תהלים קמו ה), וזה דמסיים (שם) 'על
הו"ה אלהיו' אתון אליהו, וזה מרמז על מול
פינחס, כדברי המדרש על 'ורא יעקב כי יש שבר
במצרים' (שם מב א) ה"ד 'אשרי שאל יעקב בעזרו
שברו על הו"ה אלהיו'. כי זקיני המגלה עמוקות כתב
על המקרא קודש בתהלים (קו ל) 'זעמוד פינחס
ויפל' ל' מספר יוס"ף, כי פנחס עמד בנסיון כמו יוסף

במצרים, וזה בשם יהוסף הם אתון אליהו, כי יה"ו
עם גימ"ל מילויין של ה"ה מספר אתון אליהו".
ויובן ג"כ הנאמר בפנחס 'תחת אשר קינא לאלהיו'
והקשו המפרשים וכי זה דווקא לאלהיו, אלא רמז
יש כאן, אלהיו אתון אליהו, שנעשה עי"ז פינחס
זה אליהו.

'בית אבות' עמוד קא מרבינו חיים יעקב מקאמרנא

וישעיר חטאת אחד לכפר עליכם (כה כג).

בפסח נאמר 'ושעיר חטאת', ובבכורים 'שעיר
עזים', וביום תרועה וכפורים 'שעיר עזים אחד
חטאת', וכן בסוכת, בר מן יום השלישי 'ושעיר
חטאת', וכן ימי ה' ו' ז' אין שם עזים. וסימן א' ב'
ד' 'עזים'. כי שורש עזות ממלכין קדמאין דמיתו,
והוא שורש הגאווה והתאוה, ובפסח ביטול יצר הרע
של חמץ ומדות רעות ותאות ולכן לא כתוב עזים,
ובבכורים ביטול יצר הרע של חטאים ועבירות, כי
התורה מגני ומצלי ולכן לא כתוב חטאת, ובשאר
תרויהוין דהיינו 'שעיר עזים אחד חטאת', לבר מן
ימי ג' ה' ו' ז' דסוכת שאין שם 'עזים', כי יעקב מארי
דאורייתא נהפך לקדושה לעזות שצריך לתורה, ולא
נתנה תורה לישראל אלא מפני שהם עזים בקדושה
(ביצה כה:). וכן אהרן אוהב שלום מבטל העזות. וכן
יוסף 'מגדל ע"ז בו ירוץ צדיק' (משלי יח ט), וכן דוד
'ומעו יוצא מתוק' (שופטים יד יד). אברהם יצחק
משה אין להם שייכות בזה כלל, ויצחק דין קשה,
והבן.

'היכל הברכה' דף קפז: מרבינו יצחק אייזיק מקאמרנא

ב"ה דבריא. ו' הוא פרצוף ז"א קדישין של כל עולם
היצירה, הכולל בו ג"כ בעצמו כביכול עשר ספירות
קדושות דיצירה הנכלל שם ג"כ בעצמו כביכול עשר
ספירות קדושות דעשייה הנכלל בו ג"כ ד' אותיות
שם הו"ה ב"ה. וכנגד ד' עולמות אבי"ע אלו הנכללים
שם בכלל ד' אותיות הו"ה ב"ה, ובפרט בכל עולם
נכלל ג"כ ד' אותיות הו"ה ב"ה הכולל בו כביכול
עשר ספירות קדושות בכל עולם ועולם, כנגדם אמר
ד' בחינות, אשר יצא לפניהם כנגד אצילות. ואשר
יבוא לפניהם נגד עולם הבריאה. ואשר יוציאם נגד
עולם היצירה. ואשר יביאם נגד עולם העשייה. ואח"כ
אמר, ולא תהיה עדת דעת הו"ה, שבין הכל הם שם
הו"ה ב"ה עם קוצו של יו"ד, עדת דעת ה' פרצופים
הכולל עשר ספירות שבכל עולם ועולם.

כצאן אשר אין להם רועה כלומר עולמות העליונים
אבי"ע, שמשם בא הצינורות של כל ספירה וספירה
לישראל למטה, הם לא יהיו כצאן שהם ישראל
הנמשלים לצאן כנודע מרו"ל. אשר אין להם רועה
למטה בעולם העשייה, כן לא יהיה למעלה ג"כ הם
לבדם, אלא צריכים איש צדיק הדור שיהיה הממוצע
בין העולמות העליונים לבין ישראל הקדושים
דלמטה, והוא דייקא כמו שהיה בימי משה ואהרן.
והבן.

'בן בית' מרבינו אליעזר צבי מקאמרנא

אבל נגד עולם היצירה ועשייה שמשם עיקר שורש
של כל ישראל כדאיתא בע"ח (שער העיבורים פ"א)
ע"ש. לזה אמר ואשר יוציאם בלשון רבים שהוא נגד
עשר ספירות קדושות של עולם העשייה.

ולא תהיה עדת ה' כלומר ידוע הוא מה שכתב
רבינו אלקי מרן האר"י זלה"ה בע"ח (שער לידת
המוחין) שבכל מקום שאנחנו חושבים בחינת כתר
במספר עשר ספירות, אז משלים הכתר לעשר
ספירות לכל עולם שיהיה, ואם אין חושבים בחינת
כתר, אזי במקומו כביכול חושבים מדת הדעת
להשלים לעשר ספירות קדושות. והוא בסוד מה
שאמר אברהם אבינו ע"ה בספרו ספר יצירה עשר
ולא תשע, ולא אחד עשר. כי שניהם כתר ודעת אינם
נחשבים לעולם שניהם ביחד, אלא דייקא אחד לבד,
או כתר או דעת ע"ש. נמצא שמדת דעת הוא במקום
כתר קוצו של י"א א"א. לזה אמר כאן, ולא תהיה עד"ת
דע"ת הו"ה כנודע שבשם הו"ה ב"ה כלול בו כל
עשר ספירות קדושות שבכל עולם ועולם. וי"ד
הוא פרצוף חכמה של כל עולם האצילות, הכולל בו
בעצמו כביכול עשר ספירות קדושות הנכללים בשם
הו"ה ב"ה דאצילות. ה' ראשונה הוא פרצוף בינה
של כל עולם הבריאה, הכולל בו ג"כ בעצמו כביכול
עשר ספירות קדושות דבריא הנכללים בשם הו"ה

עטרת רז

רזי תורה מרבתינו זי"ע

אשר יצא לפניהם ואשר יבא לפניהם ואשר יוציאם
ואשר יביאם ולא תהיה עדת הו"ה כצאן אשר אין
להם רעה (כו ז)

ר"ל כאן אמר הכתוב, מאיזה מקום מוציא צדיק
הדור השפעות ישראל למטה. וזהו אשר יצא לפניהם
שהוא עולם האצילות. ולפי שמשם אינו נמצא כל
כך נשמות ישראל שיהיו נשרשים בעולם האצילות
בעשר ספירות שלהם כביכול. לזה כתיב לשון יחיד
יצא לפניהם היינו שצריך להוציא משם מצינור
שלהם. ונשמות אלו לא מצוי אלא אחד בדור כנודע.
וכן ה"ה ואשר יבוא לפניהם שהוא כנגד עשר
ספירות קדושות של עולם הבריאה, ג"כ כתיב לשון
יחיד, כי משם ג"כ לא מצוי שיהיו נשמות ישראל
נקשרים בשרשם בעולם הבריאה, אלא אחד בדורו.
הכל כנודע. לזה כתיב עד כאן נגד עשר ספירות
קדושות דאצילות ובריאה לשון יחיד יצא יבוא.

עטרת זקנים

יומא דהילולא ממאורי הדורות

הרה"ק רבי מאיר בן רבי שמואל הלוי
מסטאבניץ ואפטא זצ"ל בעל האור
לשמים
כ"ה תמוז תקפ"ט

בשדה התורה

נולד בשנת תק"כ, לאביו הרה"ק רבי שמואל סגל הלוי ורשנבערג מגזע השל"ה, ולאמו הרבנית מרת פייגא מגזע הש"ך ע"ה, בנעוריו נתייתם מאביו ואמו הרבנית גידלתו לבדו. ומסופר שאמו חיבתו מאוד ומעולם לא הקיצתה משינתו, פעם אחת חלם לו שאמו מקיצתו משינתו, והיה לו לפלא אחר שאין דרכה בכך, וקם וראה שאמו היא בתרדמת שינתה, ולא היא שהקיצתה אותו, אז הבין שלא אמו הזאת הקיצתו, אלא האם כל חי השכינה הקדושה הקיצה אותו שיקום ויתגבר כארי לעבודת הבורא יתברך. ויגדל הילד ויגמל, ומיום ליום עלה ונתעלה שמו ללמדן גדול ובקי וחרוף טובא, ויצא לשוח בשדה, אל מקום ישיבת הגאון הגדול בדורו רבי אברהם יצחק הכהן פ"ץ בעל ה'כתר כהונה' ואב"ד סטאבניץ ופינשטוב, רבו זה היה לרבו המובהק, והשפיע עליו כל תורתו וחכמתו, חיבב והעריץ אותו יותר מכל שאר תלמידיו בני הישיבה, בהיותו חכם ובקי טובא, מבין דבר מתוך דבר, ברוב בינה יתירה וחכמה קדושה, העריצו כ"כ עד שביקש רבו בצוואתו, שיעלה לפניו לזכות נשמתו בכל מה דאפשר, וז"ל: 'לתלמידי ידידי הרבני המופלג החסיד מזה"ר מאיר סג"ל נ"י מסטאבניץ, ויתן שמונה עשר זהובים פוליש, נפשי בשאלתי הלא ידוע לרום מעלתו, מגודל ידיעת התורה, כל תורתו למד ממני, וברא מוכה לאבא, וכמוהו שתלמיד הגון מוכה לרבו, זכרוני שיעלה לפניו, לזכות נשמתו מה דאפשר, וזה חסד של אמת ומובטחני שימלא בקשת.

בשדה הרבנות

בשנותיו הראשונות אחר נישואיו היה חי בדחקות גדולה, ולמד תורה מתוך הדחק, וכמעט שלא היה בביתו לחם לאכול, ובביתו לא היה אפילו מנעלים לו ולאשתו רק זוג אחד לשניהם יחד, וכל פעם שאחד הלך לרחוב העיר היה הוא לוקח הזוג מנעלים היחידים שהיה להם בביתם. ופעם אחת אמר הרה"ק רבי דוד מלעלוב זצ"ל, לאשתו הרבנית ובנו הרה"ק רבי משה: בוא וניסע לסעודת הבוקר בסטאבניץ אצל רבי מאיר. וכשהגיעו לשם ראתה אשת רבי דוד מלעלוב איך שהרבנית הולכת עם המנעלים של בעלה לקנות להם לסעודת בבוקר, ועוד שהיה יום גשם והפשילה בגדיה למטה עד הארץ, כי לא היו לה אנפלאות (גרביים) ומשום צניעות הפשילה בגדיה עד למטה, וחזרה כשבגדיה מלאה רפש ומיט מפני הגשמים, אמרה לבעלה: מה אתה רוצה מאנשים האלה, אמר לה: עוד יבוא זמן ובבית הזה ישפך יין כמו מים, ויהיה להם עושר וכבוד. וכן מסופר שמרוב הדקותו ישב כל ימיו בתענית, ולעת ערב היתה אשתו הרבנית מובשלת לו קאשע, ומרוב הדקות קערה לבישול לא היה להם בביתם, והיתה הולכת ומבקשת משכינה בכל פעם קערה לבשל

הקאשע. פעם אחת נתעכב רבי מאיר בבית המדרש אחר תפילת ערבית, והשכינה שהשאילה הקערה ביקשה שיחזור לה, והרבנית ביקשה ממנה שתמתין עד שיחזור בעלה, המתינה השכינה קצת וראתה שהוא מתעכב יותר מדי מלבוא, הלכה לתנור להוציא משם הקערה, וכשראתה הרבנית שהיא תופסת הקערה קפצה גם היא ותפסה הקערה, תוך כדי התאמצות נפלה הקערה על הארץ ונשברה, ומאכל הקאשע שבתוכו נשפך ונתלכלך עד שלא היה ראוי לאכילה, ובכתה מרוב צער ועגמת נפש על שלא יהיה לבעלה מה לאכול אחר יום תעניתו, בתוך כך כשהזרזו מבית המדרש וראה עינה הבוכיות של אשתו וסיפרה לו כל המעשה, אמר לה: הניסיון הזה הוא הניסיון האחרון של לנ, ומעתה ייטב ה' לנו, ועוד נזכה לאכול בקערות של כסף, למחרת המעשה שיגרו לו כתב רבנות העיר סטאבניץ על מקום רבו בעל ה'כתר כהונה', שעבר לכהן בעיר פינשטוב, ועל פי עצתו קיבלו את תלמידו רבי מאיר שימלא את מקומו, ומאז רמה קרנו והון ועושר בביתו, ולכבוד חג הפסח לרגל קבלת הרבנות קיבל מעושר אחד מוורשא קערת כסף במתנה.

הרה"ק רבי אברהם יהושע העשיל מאפטא זצ"ל בעל ה'אוהב ישראל', הגיע פעם אחת אליו, ואמר לו: יען שרואה ברוח הקודש שהוא צריך למלאות מקומו ברבנות אפטא, ואין מלכות נוגעת בחבירתה, וצריך אני להסתלק מהעולם, ע"כ מצאתי עצה של למדן, ואפטר אני מעצמי מהרבנות ואעקר את דירתו למדינה אחרת, (ועבר לעיר יאס), ועתה עמוד ומלא את מקום רבנות אפטא המגיע לך, ורבי מאיר נתיישב בעיר אפטא על מקום האוהב ישראל, ובה כיהן עד יומו האחרון ועל שמה נקרא.

בשדה החסידות

אח גדול היה לו לרבינו ושמו הרה"ק רבי מרדכי מסאטשוב זצ"ל, מגדולי תלמידי רבינו יעקב יצחק הלוי זצ"ל החוזה מלובלין, ובהשפעת אחיו נסע להסתופף בצל החוזה, והיה לחד מן חברי קדישא דיליה, וכשהגיע אל החוזה אמר לו זוכרים אנו אותך כליו עד זקננו לוי בן יעקב, שגם החוזה היה לוי, ושנינו עמדנו יחד בקרוב זה אצל זה על הדוכן. בעת האירוסין הגדולה בחצר הקודש לובלין בין שני תלמידיו גדולים, ה"ה רבינו הגאון הקדוש רבי אלכסנדר סנדר מקאמרנא זע"א בעל ה'זכרון דברים', העומד מצד בנו החתן רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זע"א בעל ה'היכל הברכה', עם הרבנית מרת גיטל בתו של רבינו הגאון הקדוש רבי אברהם מרדכי מפינשטוב זע"א, היה רבי מאיר יחד עם הרה"ק בעל ה'מאור ושמש' ערבים קבלנים מצד הכלה, וזה הלשון בשטר התנאים: ע"כ מצד הכלה, ה"ה הרב הגדול החסיד המפורסם כ"ש מוהר"ר קולנימוס בן המנוח מו' אהרן הלוי ז"ל, וה"ה הרב הגדול החסיד המפורסם כ"ש מוהר"ר מאיר בן המנוח מו' שמואל הלוי ז"ל, וכשקרא החוזה את שטר התנאים אמר במקום ערב קבלן אמר 'עקשן קדוש'.

בצל רבו מלובלין הכיר ונתודע אל רבינו הגאון הקדוש רבי אברהם מרדכי מפינשטוב זע"א, והיה תלמיד חבר שלו, ונסע לשבתות ויומי דפגרא אליו. ומסופר שפעם בסעודת ראש חודש כשהגיע רבי מאיר בצל רבו רבי אברהם מרדכי מפינשטוב, הביא מוכר היין על השלחן סהור יין חדש לכבוד האורח, וכאשר מוג רבינו רבי אברהם מרדכי מהיין, שאל את המוכר: מהיין לקח היין האלה, ואמנם לפתע נזכר המוכר שלקח את הבקבוק ממקום שהיה לו סתם יינם.

בשדה המנהיגות

בשבת פינחס האחרונה שנת הסתלקות רבינו החוזה מלובלין, והדרך בלובלין היה שהבעל קורא לא היה מחלק הקרואים, כפי הנדפס בחומשים, אלא כפי מה שהוראה רבינו החוזה שעמד על יד הקורא וסימן לו היכן שישפיק, ובשבת הזאת שהיה רבי מאיר בלובלין ונתן לו רבו לוי, לא כמנהגו שהיה עולה בעצמו לוי, והתחיל הקורא לקרות ולא הראה לו רבו היכן לסיים, עד שהגיע בפסוק 'פקוד יבא לפניהם', שם הראה לו החוזה לסיים, והיה כעין סמיכה שימשיך את שלהבת לובלין בגלילות פולין. ולאחר הסתלקות החוזה היה רבי מאיר רבם ומנהיגם של אלפי חסידים פולין שדבקו לאורו ומשנתו של רבינו החוזה. בין הבאים להסתופף בצל קדשו, היה רבינו הגאון הקדוש קודש הקדשים איש האלוקים רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זע"א בעל ה'היכל הברכה', עת שהיה גר אחר נישואיו בפולין, נסע גם כן על שבת אחת אצל רבי מאיר שחיבבו והעריצו במשך כל השבת, וסמך ידיו עליו.

היה השפעתו גדולה על כל סביבו ואפילו הגויים היו יראים מפניו, תפילתו היתה בנעימות ובעריבות, חסידים אמרו עליו: שניכר בקולו שהוא מגזע לוי בן יעקב, ותפילותיו עריבות כליו העומד על הדוכן, והוא היה היורד לפני התיבה בלובלין אצל רבו החוזה, הלחין נוסח תפילה לימים הנוראים, והרבה יגונו פולין מקורם מבית מדרשו של רבי מאיר.

הסתלקותו ומוורשתו

ביום כ"ה תמוז נסתלק רבינו ונטמן בעיר אפטא, השאיר אחריו: בנו שמיאל מקומו רבי פנחס, ובנו השני רבי ישראל מסאטשוב, וג' חתניו: רבי יעקב קופיל, רבי מנחם מנדל רובין מגלאנוב בן הרה"ק רבי אשר ישעיה מראפשיץ זצ"ל, ורבי אריה לייבוש ניהוו מחעלם וטומשאוב, בא"ב לרבינו הב"ח.

אחר הסתלקותו נדפס ספרו הבהיר 'אור לשמים' רמזים בדרך הקבלה והחסידות, על סדר הפרשיות ומועדי השנה, סיומי מסכתות, רמזי נישואין, וחיודשי גפ"ת וש"ת בהלכה ואגדה. וראה מה שכותב חתנו רבי מנחם מנדל מגלאנוב בהסכמתו על הספר בענין דרכו בעת אמירת דא"ח לפני קהל תלמידיו, וז"ל: 'שבעת שיצאו הדברים מפיו הקדוש כמעט נתבטל ממצויאות הגשמיות, ושכינה מדברת מתוך גרונו, וכל דבריו הקדושים היה מה שנשפע לו משמים בעת ההיא, כאשר שמעתי ממנו כמה וכמה פעמים, אשרי עין אשר ראו זיו הדרת אור השכינה שהיה שורה על פניו הקדושים, ואשרי אוזן ששמעו דבריו הקדושים היוצאים בקדושה ובטהרה'. ספרו נתקבל כאחד מספרי היסוד בעולם החסידות והעבודה, וכלשון חתנו רבי אריה לייבוש ניהוו מחעלם 'אכן גם הנגלות מדבריו ילהיבו הלבבות ויטעמו נועם צוף אמרותיו הטהורים'.

יחוס בית אבות

הרה"ק בעל האור לשמים זצ"ל, חתנו בעל בתו הרבנית פייגא ע"ה הרה"ק רבי אריה לייבוש ניהוו מחעלם וטומשאוב זצ"ל, חתנו רבי צבי חיים זצ"ל, חתנו רבי משה וטומשאוב זצ"ל, חתנו רבי משה זצ"ל, חתנו רבי אברהם אבא קאסאווסקי זצ"ל ראב"ד בירושלים בבית דינו של הז"ת רענן, חתנו הגאון רבי שלום לייב אייזנבאך בעל מחבר ספר 'תכלת מרדכי' ו'באר יצחק' על קדשים וטהרות, חתנו רבינו הראב"ד פיעה"ק הגאון הצדיק רבי ישראל יצחק הלוי רייזעמאן זצ"ל, חתנו רבינו הגאון הקדוש רבי שלום מקאמרנא זע"א בעל ה'מעשה שלום', בנו יבדלחט"א כ"ק רבינו מרן אדמו"ר הגה"ק שליט"א.

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים זי"ע

בין המצרים

ענייני גלות וגאולה [א]

אף בעת הגלות יאמין שבכל תנועה שם אלופו של עולם

כי אנו רואין בגלות המר הזה חלילה שעזב אותנו הקב"ה בין האומות ורומסין אותנו, ולוקחין כל אשר בידנו, אל תאמר כן חלילה, וחלילה לומר שהיא בדרך מקרה, כי אין אנו רואים לעת עתה בעינינו נסים ניגלים כמו ביציאת מצרים שידוד המערכות, אלא העולם מתנהג על פי הטבע, ואם לפעמים הצדיקים משנים הטבע הוא לפעמים.

אבל באמת אל תהרהר, ותדע ששפילו בגלות המר הזה, הקב"ה משיגה בנו, והכל בגזירתו ובהשגחתו, וברצון מסתיר פניו מאיתנו להטיבנו באחריתנו, והוא מנהיג הטבע, ושם המלך מנהיג 'טבעת המלך'.

ומה שאנו רואין הסתרת פנים הוא מדת 'ארך' שהקב"ה מאריך אפו לרשעים, ונותן להם שלווה בעולם הזה להאבידם ולהשמידם לעולם הבא, ומייסר אותנו כאב את בנו להיטיב ולהרבות אותנו.

ועל ידי צער הגלות אנו מבררין הניצוצין קדישין, סוד 'לשאירת נחלתו' (מכה ז יח) שארית ישראל, ניצוצין הנדחין, ומייסר אותנו כאב, כדי לברר כל חלקי נפשנו להרבות ולהיטיב לנו, ואין זה חלילה בדרך מקרה, אלא הכל בהשגחה, אותנו להרבות ולהיטיב... ברוך הוא וברוך שמו, חי וקיים לעד ולעולמי עולמים, עליו אין להרהר, אלא לקבל כל היסורין בשמחה, כי הכל בהשגחתו וברצונו, טוב ומטיב לכל, חנון וחנון לעדתו, חי וקיים, נורא מרומם וקדוש. 'היכל הברכה' בראשית דף ל:

לעתיד יתגלה השגחתו יתברך

כי מלכות הוא מכוסה ומשועבד אל הקליפה המכסה ומסתיר ענייני השגחתו יתברך בבני אדם... ולעתיד יתגלה השגחתו יתברך, ויראו הכל שהנהגה עד הנה היה בהשגחה בפרטי פרטיות.

וזהו (ברכות לה): אין בין עולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכות בלבד, שנמכר בעונות ונתכסה, ולעתיד יתגלה באור צח עד שיראו עולמות עליונים מצוחצחות באותיות תורה ותפלה שלהם.

'יוצר החיים' במדבר דף קכה:

נהירו דקיק מאור אין סוף

והנהגה שהוא עתה, מאד נסתם, והספירות ביובש, בגלות המר הזה, אין שום הארה מועטת או מרובה, או פעולה קטנה או גדולה, שלא תהיה מהארות אין סוף, המתפשטות מלמעלה עד סוף כל המדרגות, ואין שום תנועה קטנה או גדולה, שלא תהיה מהארות אין סוף לכל נמצא, וכל חיות הנמצאים טהורים וטמאים, אינו אלא מאתו יתעלה, והוא מאיר בהם לכל אחד לפי כחו וזכותו, אפי' בתוך הקליפות שישם החשך הגדול, אית שם נהירו דקיק מאור אין סוף, אלא דלגבי חייביא אשתני ואסתתר (תיקוני זהר תיקון כו, עא):

'תיב מצותיך' אמונה ב, ב

בעת הגאולה יראו שכל הגלות היה לטובה

אשר שם אנו מקוין שיתעלה נקודת יו"ד יהדות ושפיכות הנפש שלנו לפני יוצר כל, אשר ממלא כל עלמין ולית אתר פנוי מיניה ממש (תק"ז דף קכ"ב), וכל החשכות והקטנות והתגברות הרע שם שם הוא איתנו, וכל שכנגדו קורי עכביש הבל וריק אין בה ממש.

כללו של דבר אין שום תנועה קטנה שאדם מונעו שלא יהיה שם אלופו של עולם ממש הוא אתו עמו שם בהשגחה על כל תנועה. והוא מלך עלוב סובל עלבון גדול, כמה שאדם אינו נוהר לשמור בשמחה ובאהבה את פיו ורגליו ידיו ועיניו, שפרעה ועמלק שהם נגד שער החמשים שבטומאה כופרים בכל זה, 'אשר קרך בדרך' (דברים כה יח) עושים הכל מקרה, הם צוררין ואויבים ומשכחין, כל זה להיות כמחשבתו שבורא כל יחיד הנעלם אין סוף ממש עומד לנגד פניו. וכשיצאו מן הגלות... ואז יתגלה בעינים פקחות, שכל מה שהיה לכל אחד מישראל בכל רגע מפעני הזמן הכל היה אלוהיו עמו.

וכשתשכיל אחי, בעת בא יצור הרשע להדיחך מעל ה' כמחשבות רעות ובקושיות ובספיקות, תדע שיהא אינו בא אלא לנסיון, שאם תאמין בפשך באמונה גדולה ותבקש בלב נכנע ושפל לפני קונך, אזי תלך למעלה למעלה, ויתגלה לך אור ובהירות המוחין וגדלות המוחין בלב שמח שפל ונבזה אוהב ישראל, וזה ממש ביאת משיח וגואל צדק פרטי עד לעתיד...

'היכל הברכה' שמות דף יא:

נסיונות הגלות כדי לזכות לשער החמשים

כל אחד בבחירתו הטוב, יכול לעלות את שורש ידיעות נשמתו באחדות אלהות, שיתעלה הדעת עד הראש, ויהיה עין הדעת טוב כתנות אור, כמו שעשה משה רבינו 'יורא ראשית לו' (דברים לג כא).

ודע שזה [ה] ענין להעלות הדעת עד הראש באחדות, הוא בחינות שער החמשים תכלית הידיעה שלא נדע, ואז יבוא לביטול המציאות ולבחינות אין ממש, שיהא לתולע הרוחש על הארץ, ויכריע את כל ישראל לכף זכות, וישתף נפשו עם כל ניצוץ ישראל לשוב בתשובה שלימה למקור אין בלב אמת ובלב שמח, מופשט בהתפשטות הגשמיות, והוא ממש בחינות משיח אשר ישיג בתכלית יחידה וכתר, בחינות אין דאצילות.

ודע, בגלות המר הזה, הוא המבחן הגדול והנסיונות הרבות, הכל לזכות [ל]שער החמשים, חירות ואין, כתר עליון, שלימו דחמשים שערי בינה כידוע, ושם תכלית ידיעת הבורא, ויתבטל הבחירה בביטול הרע.

ועיקר [ה]שלימות [הוא] לבוא לבחינות חירות ואין, אמונה שלימה אמונה פשוטה בלתי חכמות והשכלות, כי ממש אור אין סוף אלופו של עולם הוא בכל תנועה ותנועה קטנה או גדולה, ואין שום דבר קטן וגדול שיבוא לפני אדם הן בראיה והן בשמיעה שיהיה במקרה חלילה, אלא הכל מושגח באור אין סוף בהשגחה פרטיות ופרטי פרטיות, והכל בגזירות עירין פתגמין הגוזר כל בחכמה ובתבונה ובדעת...

'היכל הברכה' שמות דף רמה:

טעם אריכות הגלות הוא הסרון האמונה

הנה נקודת כתר המלכות נפלה בעוונותינו, וזכותינו מעלין הנקודה אני לאין עליון ולבינה, וא"כ עתה אי אפשר לה לעלות, אם לא יהיה בנו צדיקים גמורים, אשר יש להם נשמות קדושות, שיש להם כח לעלות עד מקום הבינה, ועל

ידיהם תעלה המלכות (פ"ח שער ק"פ פ"ב). והנה לטעם זה הגלות מתעכב ומתארך, כי אין בנו מי שיוכל לעלות למדרגה זאת, כי איש לדרכו פונה, בחר בצען דהאי עלמא, להיות רב ורבי וראש, ואינו משפיל עצמו לפני קונו להיות אין ממש, נפשי כעפר לכל תהיה, ולהיות מאמין שבכל תנועה קטנה וגדולה, אלופו של עולם גנו ועומד שם ובוהן לבות וכליות.

ובאמונה זאת יקבל הכל באהבה ובשמחה ושמה בחלקו, והוא בעיניו שפל ונבזה ממש, פחות שבפחותים מכל בריה שבעולם, ובוה מסתלקין ממנו כל הדינים, וקרוב לבוא למדרגות התפשטות הגשמיות, ומעורר רחמים רבים על ישראל, ויגבה לבו בדרכי ה' (דבה"ב י"ז), ובאהבתו ובתורתו בלב שמח מלא חיים, ובאין שלו בביטול אני וישות שלו, להשתרר על ישראל להיות ראש ורב ורבי, ובאמונה שלימה לקבל הכל באהבה, מנשא המלכות אני לאין עליון. אך עתה בעקבותא דמשיחא הוצפא יסגי והיוקר יאמיר (משנה סוף סוטה), אני אמלוך.

ומרן הקדוש קודש קדשים רוח אפינו משיח ה' הריב"ש טוב, בעת תפלת מנחה בדרך, פעם אחת הכה בראשו ומרט שערו, ואמר אח"כ, שראה ברוח קדשו, שקרוב לימי המשיח יהיה (ע"ע אוצה"ח דברים קלד, ג), וע"י זה נאבדה אמונה והקץ מתארך, וכמעט רוב צרות ורעות של ישראל בא מן זה השתררות, וביטול תורה ותפלה ודרכים עקומים עקושות להיות לו דרך מעוקם, ומעקש דרכיו להתפלל שחרית ארבע שעות אחר הצות ומנחה שלשה שעות בלילה. ואשרי המדבק עצמו לצדיק אמת, אשר ראשו בשמי השמים עליונים בהארות אור אין סוף, ונפשו מקושר באהבת ישראל, ונפשו יצאה בדברו אש להבת שלהבת, כמו שהוא באמת בצדיקים אמיתים שבדורינו, אשרי להם ואשרי הדבקים בהם.

ואמנם על כל זה יש קצת תיקון, במה שנימסור עצמנו על קידוש השם בכל לב בעת קריאת שמע בזמנה, שאז האור מאיר הרבה, כי על ידי זה אפילו ח"ו נהיה היות רשעים שבעולם, הנה על ידי קידוש השם ומסירות נפש באמת והכנעה כאין, אנוח נחשבים צדיקים גמורים, ויש יכולת בנפשותינו לעלות עד הבינה, ואז על ידי זה תוכל להעלות הקדושה עד מקומה ולהקים המשכן, אמן כן יהי רצון.

וזהו ויקם (שמות יח) בסגול, באהבה ובאהבת ישראל באמת מקימין את המשכן, עם כל המרכבה 'אריה שור נשר אדם' (יהו"ק י"ד), מספר 'ויקם משה את המשכן'.

'היכל הברכה' שמות דף שיח.

אריכות הגלות על שאין מקשרין מלכות בבינה

הנה לטעם זה הגלות מתארך אלף ות"ת שנה, והמינות גובר בפרהסיא כופרין בעיקר, והס"מ רוכב עליהם, והם הם רע בעיני ה', כופר בעיקר מלא רע אין בהם טוב כלל 'ובעיני משה רע' (במדבר י"ז). וכל זה גורם, כי אין בנו צדיק גמור שיוכל לעלות למדרגה זאת, כי אם היה בנו מי שיוכל לעלות בגדול נשמתו אל יח, אז היה מעלה את המלכות עד שם, והיתה ממחרת לבוא קץ הגאולה.

וכמעט רוב צרות ורעות האדם, בא מן זה שאינו מקשר מלכות בבינה לקיים 'תנו עוז לאלוהים' (תהלים סח לה), ועל כל זה יש קצת תיקון, במה שנימסור עצמנו על קידוש השם, כי אפילו נהיה ח"ו היות רשעים שבעולם, על ידי מסירות נפש מעלין המלכות עד "ה בין י"ה בינה.

'חדר ח' ח"ג דף עד: